

Foglalati: Magyar- és Erdélyország (kinevezések 's megítézés; Bács megye főispánválasztási ünnepélye; bajai tudósítás; galgóczi földsüllyedés; Maria A. gőzösnök első utja Linzbe; különféle; buvárbarrangali ut a Dunafőre 's a t.) Ausztria. Portugália (a' politikai pártok helyzete; Saldanha mozgalmá; rio-mayori útközlet; kétédes a' királyné viselés állapotjáról.) Spanyolország (politikai terv d. Francisco de Paula infanssal; kormányzóságalapítási indítvány a' cortes útközletében; Cabrera agyonlövésének 's az orihuelai útközletnek híre alaptalan; Pampelónában folyóvást a' föllengősdiék uralkodnak.) Anglia (parlament további elhalasztás 's a t.) Franciaország (újabb katonaszállás Bonába; különféle.) Német- és Olaszország (verboi zavargás.) Törökország. (a' dügnirigy folyóvást pusztít.) Elegyhír. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízjárás.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Ő cs. kir. felsége aug. 28-ki határozatában Kelecsényi János nyitrai kanonokot Esztergom mezei címzetes apátá; Szabó László csongrádi lelkészt 's holdmező-vásárhelyi alesperest, csúti sz. Eusztach, Denovác Kozma zimonyi lelkészt pedig sz. Magdolna prépostivá nevezni, 's Poszvik Mihály, Sopronban remzeti iskolai tanítót, szalagruul függő polg. kis arany érdempénzzel díszesíteni méltóztatott. —

A' m. kir. udv. kamra Alkus Imre ferenczvölgyi sókerülőlt nagybecskereki sópajtaórnek, 's helyére Saxon Antal kilépett katonát alkalmazá.

A' kolozsvári választott polgárság f. h. 1-jén a' városi tanács által ajánlott három jelölt közül árvák atyjává Veszprémi Lászlót választá.

Zombor, sept. 12-ikén. Bács megyének ujon kinevezett főispáni helyettese Rudics József ur, e' hivatali székét f. h. 11-ikén foglalta el. A' ki Bács vmegyé népét 's annak egymáshozí viszonyait ismeri, 's mellette hallotta, hogy egy Rudics fog administratori székébe vezetetni: az, előre gyanítható a' történetdóket. Az egész vmegyé népsége egymásba összeatyalisodva, míveltségében, szenedélyiben 's lelkületében rokon: maga lehléből látva egyik tagját illy polczra emeltetni, inkább sajátjának mint azon egy tagának — tekinté a' kiüntetést. Minden, ki magát az életben jelentőséggel bírónak tartja, Zomborba a' bevezetés helyére gyűlt, nem részt venni, hanem alkotni az ünnepiséget, 's láttatni inkább mint látni. Illy helybeli lelkesülés mellett, melly a' kölesönös buzdításban tul a' versenyegész a' féltékenységig ment, — hozzá gondolván a' vidéki küldöttségek 's vendégek számát és fényét: az ünnepiség valóban mind nagyszerűn, mind — a' vidék prozai síkságával ellentétben — költőileg szépen ütött ki. Zombor városának mintegy 20 ezer népsége, — a' bevezetés napján legalább is 40 ezerig szaporult. A' különben egyszerű parlagi vonású és lapos arcú város, egészen új alakot ölte magára. A' zajos lovag és gyalog fegyveres csapatok mindünneki tódulása, bamba néző csoportok, kocsi robaja, öröm kiáltások, muzsika, harang, álgú, zavart lárma, kivilágítási készülétek, diadalívek, oszlopok, zászlók, koszorúk, mennyezetek és aranyos lepedők a' zsidók tízparancsolatival, — mellyek — mint-hogy a' város üres terei azok kifejtéséhez a' legkellőbb helyet szolgáltathaták, egész saját festői önállásukban mulattatták a' szemlélőt. An egy tér a' megyeház előtt, mellyen párhuzamban egyes sorral legalább 600 lovas effér; ezen hely a' bevezetési menetkor a' banderiumok külön színű, vezérü 's hangászatu csoportival kettős sorban egész szorulásig vala megtömve; a' vele kapcsolatban levő főutca pedig hasonló hosszú vonalban a' gyalog fegyveres csapatokkal. Soha saját szerűbbet nem láttam, mint e' gyalog csapatok közt a' gazdag svab helységek fegyveresit. Háromszegletű kalap kokárdal, leeresztett hosszú haj, rettenetes csizmák, szörnyű kovás-puska mindenki kezében, ehhez széles háromszínű tarsolysziják, a' vezérü tiszt pedig minden csapatnál földigérő hosszú félkabátban, forgóval és iszonyu pallossal, — egészen visszaemlékeztek XIV Lajos korára, (körülbelül e' német helységek itteni megszállása idejére) mellynek hőseit különben már csak színpadokon láthatni. Illy sorok közt jött be a' főispáni helyettes, megszűnni nem akaró hosszszas hintó-kisérettel. Az ő hintóadiszére volt az egész jövetnek: hat délczeg ló elibe fogva, mindenik mellett egy egy csatlós, mellette a' hintónak négy, 's utána ismét két fényes öltözötű inas; a' kocsit előtt 's körülé lóháton a' megye jelesbjei, köztük többen igen pazar fényű ruhában. A' főispáni helyettes csak egyedül ült kocsijában. Megérkeztekor rettenetes volt a' lárma 's zaj; valamennyi hangász-csapat egyszerre játszott, mozsarak 's a' rivalgó „éljen.“ A' népitás volt önérzelmében, mi leginkább látszott, midőn a' helyettes ur bejövét után nyomban leszállott kocsijáról, 's gyalog födetlen fővel a' banderium 's nép sorain szemléttartott 's a' vezérülökkel fötül föig igen nyájasan beszélgetett. Következett a' szomszéd vmegyék, hatóságok 's testületek számos és fényes küldöttségének üdvözlése. Estve a' szabad bemenetű játékszíni előadás után, az egész főutca, valamennyi dísz-alkotvány 's valamennyire jelesb épület kivilágítva ragyogott. A' különben is nagyszerű megyeháznak kivilágítása olly jól sikerült, hogy illyesekben gyakorlottabb szömeknek is sajátnevetü gyönyör vala. Nem említem a' kivilágított fölírásokot 's festvényeket, mellyeknek műi becsé, mint alkalmi portékáké, a' kialudt lámpák után azon nál homályba dült. Masnap a' megyeház udvarán egy 144 □ öl térségű deszkasátor alatt körülvetve a' banderiumtól, melly lóháton kiabálá be a' „halljuk“ ot és „éljen“, ben pedig vegyest ülverégi kor-szabású aranyos ruhások. Megtörténvén az mi szokás szerint a' bevezetésnek lényege, a' főispáni helyettes ur esküjét magyarul, 's mint arany sar-

kantus vitéz — leoldatlan karddal — tevé le. Beszédéről sz'vesen jegyzem meg, hogy — az ünnepnek ez volt a' legjelentőbb éke. Tiszta csinos nyelv, élénk festői képek, mázsás igazságok, meglepő gondolatok, 's mind ez — készületlenül, valódi éledeletet nyújtán a' műértő hallgatónak. Nyílt, derült 's még is igen férfias és szabályszerű előadás, példány lehetett a' mi hevenyész szóelőnknek arra, hogy a' szavalást tanulni kell. Megvallom, hogy ha bár máshol pusztá szépmondási szokás is, az illy beszédeket a' gyűlésben nyomatásra kikérni, itt örültem a' határozatnak. A' kinevezett táblabírók száma ha nem több, nem is kevesebb száznál. Gyűlés után, az egyházba menetel ismételt pompával kövekezett. Még nem vala vége az ajtatosságnak, midőn egyszerreszakadó zápor erevéen, iszonyú locsolást vitt végbe, kiválta a' tisztelkedésül kiállott csapatok. Ezen esemény a' programban nem volt ugyan előre kitűzve, mind az által nem kevésbé volt festői — a' festés valódi értelmében — az előbbi jeleneteknél. A' vitézlők futásnak eredtek a' merre közelebb érték szállásukat, fejre borított csótárral, testig ázva. Az igazi népjelenetek csak ekkor következtek, az ebéd részletinél. Fen a' megyeháznál az úri vendégek számára négy asztal négy száz személyig fénytel terítve, alul a' nép számára a' megyeház előtti lapályostéren, magas faállásokon sült ökör, 's 8 hordó bor csapra eresztve; a' tegnap ki világítási lámpa-poharak pedig ivó edényül szolgáltának, — soha mulattatóbbat ezen földi ebédnél! Első este künn a' város végén tűzijáték is adatott; nem volt kellemetlen a' tömördek nézőnek visszaemlékezni a' mádi szüretekre, 's bár csak már másnap az adott bál is mádi bál lett volna! Ez örömműnep nevezetességéhez tartozik az is, hogy épen septemb. 11-ikén, mellyet a' főkormányzó beiktatási ünnepül választá, megyénk egyszersmind 140-dik évnapját állé a' zentai útközletnek, mellyben Eugen fővezér győzelmet vívott, 's Bács megyét a' török járomtul megszabadítá.

Baja, sept. 20-án. Most mult Máté napi vásárunkat nem mondhatni ugyan néptelennek, az adásvevés azonban mégis elég hanyagnak mutatkozik, 's csak a' baromvásárban jelentkezik némi élénkség, valamint szinte a' kendernek is igen jó kelete volt. Egyéb iránt honi termékinket általányosan következő áron vásárlák: (váltóban) egy pozs. m. fekete repczét 4 f., sárga őszit 4 f., tavaszit 3 f. 20 kr.; muhart 2 f. 40 kr.; diót 4 f. 30 kr.; egy köböl gubacsot 12 f.; egy mázsa szalonát 60 f.; zsirt 65 f., tehénvaját 80 f., fagyut 35 f., gyertyát 60 f., szappant 34 f., dohányt 10 f., kenderet 27 f., lent 45 f., sárga viaszt 180 f., mézet 90 f., repcze olajt 23 f. 30 kr., lenmagolajt 48 f.; egy akó vörös ó bort 10 f., fehérét 11 f. 30 kr., szilva-pálinkát 30 f.; egy pár hizott ökröt 320 f., ugyanollyan tehenet 220 f., jármos ökröt 230—200— 's 190 f., 500 fontnyi nehéz hizott disznót 140 f., esztendős soványat 55 f., hizott ürüt 13 f. 30 kr.; egy kikészítettlen ökröbört 12 f., tehénbört 9 f., lóbört 4 f., nyiretlen juhört 2 f. — Gazdasági körülményink nem igen kedvezők, mennyiségre nézve ugyan reményheljük, hogy szőlőink meglehetősen termést nyujtandnak, de csak azon mellőzhetlen föltéttel: ha időjáratusk megváltozik, 's a' már bekövetkezett hűvös napokat ismét melegebbek váltandják föl. Méheink rajzoltak ugyan, 's mézet is meglehetősen mennyiségben gyűjtének, de azon különös zamatot hiában keressük benne, melly egyéb éveken saját szerű bélyege szokott lenni e' termékünknek. — A' Dunánk folytatában uralkodott machadög már megszűnt pusztítani, 's juhaink is kigázoltak bajaikból, de a' bárányokat igen igen megrikítá a' szőrfeleg, ugyannyira, hogy némelly gazdáéji csakugyan mind egy lábig elhullottak. — A' sok tavaszi áradás olly bőven ellátá vízzel minden különben üresen állani szokott állóvíz-medret, hogy a' tohalászat folyóvást szépen gyümölcsöz vidékünkön. Legelőink gyönyörű zöld bársony szőnyeghez hasonlítanak. — Földeinken annak idejében véghez menvén a' keverés, most már vetés alá szántanak, sőt némelly helyeken már zöldelő vetéseket is láthatni. A' gabnabehordást ez évben igen nehezíté a' gyakor ezözés, annyira, hogy még most is több helyen látható künn képeket 's kalangyákat; nyomatók szüke pedig olly hátramaradást okozá, hogy némelly gazda, vetésre is alig volt képes magot szerezni. Különben a' buza 's zab igen jól fizet, mit a' tengeriről is elmondhatni. Dohány 's kender szinte szépen üzetett: széna és sarju pedig annyi terme, hogy a' legszigorubb téltől sem retteghetnek gazdáink. Gabnakereskedésün a' hosszszas pangás után kissé emelkedni kezd, mit a' felvidékről jött gabnakereskedőknek köszönhetni, kiknek megjelente az árokat jóval felszökteté, így például a' zab mérője csakhamar 24 garasra emelkedék 13-ról, melly áron mintegy 25 ezer mérő rövid idő alatt elkelt. — Kórházunkat Polimberger, szül. Ödny Éva assz. legközelebb 500 forintnyi alapítványal sziveskedék gyarapítani, 's azonköl az intézet mű- 's eszköztérának egy igen jó készületű villanyerőművet

ajándékoza, mely kétszeres jótétivel örökre lebilincsezé magának lakosink háláját, melyet már az 1831ben pusztított cholera alkalomával nyújtott számos emberbaráti segélye által is olly nagy mértékben gerjeszte minden kebelben. (Ugyan e' nemes keblű hölgy a' Ludoviceában egy növendékre alapítványt tön.)

Galgócz, sept. 21kén. Mezővárasunkat e' napokban számos vendég látogatá, megtekinteni ama' ritka esetet, melyre f. h. Sikan viradánk t. i. a' galgóczyi (m. város Nyitra megyében, a' Vág-folyam partján) várhegynek 20 ölnyi szélességű és 40 hosszúságú, szőlővel szépen beültetett része hirtelen 8 ölnyi mélységre szállott alá. E' süllyedékrész elválván a' hegytől 's némi távolságra csuszszanván, gyümölcsös kerteket boríta el, míg rajta a' szőlőtők, burgonyavetemény most is régi jó állapotjukban virátnak. Az ekép támadt mélység és hegyalji síkság közt, (30 ölnyi szélességben) kivevén az itt ott keletkezett tágasb repedéseket, semmi változás nem történt; de a' Vág' mentebeli síkságon mintegy 100 ölnyi hosszúságú, 4 öl szélességű és 1½ öl magasságú domb emelkedék elő a' föld alól, megtartván magasztalt helyzetében is előbbi pázsitos felszínét. A' süllyedékben 's alább némi tetemesb nyiladékokban fővény és kövecses homok (porond) látszik nagy bőségben, mi hihetőleg egykor a' csavargó Vágnak medrül szolgálhatott, 's ez, 's a' föld alatti üredékbeli levegő teheté a' tömegnek földalatti távolra nyomatását annyira, hogy ismét 30 ölnyi messzeségben domb-alakban jelenhessen meg. Ez alkommal a' még ébrenváltak, a' zuhanásokozta rengés miatt földindulást gyanítának, mi azonban egyébűt senkit sem nyugtalanított, 's csupán a' szomszéd gyümölcsösökben hivatalanul foglalatoskodott ifjonczokat ugrasztá meg.

„Mária Anna“ új gőzhajónk, Rau H. J. kapitány vezérlete alatt sept. 13kán déli 12 órakor kezdé meg első útját Linzbe, hova sept. 17kén reggeli 8 órakor — 's így 55 óra 's 22 percz alatt, — szerencsésen megérkezett. Az elindulás igen kedvező széllel történt; azonban mintegy 11 órakor éjfélt előtt a' szél fordulván, csakhamar szélvészé fajult, mely három napig szünetlen dühöngött. A' zordon szélvészén kívül még huzamos esőzéssel 's szokatlan magas 's ragadó vízdagálylyal kellett a' gőzösnek küzdenie. Amde mind ez egy pillanatig sem tártóztathatá fel; 's míg minden más közönséges hajó, jobb időre várakozva mozdulatlan vesztegelt, azalatt a' gőzös saját erejével háborítatlanul folytató útját. A' lakosok' részvéte rendkívüli volt; a' legzordonabb idő daczára is számtalan ember lepé el a' partokat; örömlövés 's hangászkarok üdvezlék mindenűt a' csudás alkutú hajót. — Sept. 18kán reggel „Mária-Anna“ rövid sétatuzást tön, mely alkommal 10 óra-tájban Linzből megindulván 12½ órakor ismét visszatért. A' hajón minden rendbűl 's osztálybűl tömérdek nép gyűlt össze, élvezni a' vizenutazás örömeit. E' sétatuzás főnséges látványul szolgált, mert a' partokat, hidakat, 's a' folyóra nyíló minden ablakot 's magasabb helyet sűrű embertömeg lepé el, hogy a' vitorláival 's zászlóival díszesített hajót ellebegni láthassa; ezen közös örömet pedig Schwarzenberg hg 's ezredes úrnak hangászkarra, melyet 6 hgsége a' hajó-födélzetre küldeni méltóztatott, még különösen emelte. — Kedden, sept. 19kén reggeli 7 órakor a' gőzös visszaindult Linzből, 's azon nap délután hatodfél órakor megérkezett Bécs-melletti Nuszdorfban, 's így visszatérti útját 9 óra 's 38 percz alatt végzé; a' többi idő az utasoknak a' közbeneső állomásokon kiszállítással 's fölvetélével folyt le, miután csak most kezdhetni még jobb kiszállóhelyek felállításához. — A' forgón átmenet 2 perczig tart; a' hajónak e' helyhez közeledtekor általános esönd uralkodott az utazók közt, mindenki az átmenetel pillanatára legélénkebb figyelmet fordítván. Az átmenet után az utas-vendégek 's a' parton várakozó néptömeg barátságosan 's vig zajongással üdvözlé a' kapitányt, mivel azon biztosság 's nyugalom, melyel a' hajót vezérlé, a' legparányibb aggodalmat is eloszlatá. — A' gőzös' visszatértekor a' nép' részvéte még élénkebb volt, az utasok szívet érzékeny megindulás szállá meg, mert a' meggyőződés hangosan nyilatkozott: mennyire érzik t. i. e' hatalmas folyam partjainak lakosi mindnyájan, hogy e' vállalat kiterjedése, mely a' kereskedést 's műszorgalmat olly csudásan elősegíti, nem sokára e' tájakra is szükségkép gyakorolni fogja kedvező befolyását. — A' Linzben talált kőszén a' kivánatnak nem felelt meg; a' tüzelést ölfával kellett eszközteni.

KÜLÖNFÉLE. F. h. 21én délelőtt 11 's 12 óra közt sajtószerrű 's itt még nem látott eleményben részültek fővárosink lakosi. Még 20án kezdé azon meglepő hír utczáru utczára, szájról szájra szárnyalni, hogy másnap első útját teendi viz alá a' buváharang, 's a' kitűzött napon reggel jókor már gyülekezni kezdének a' kíváncsi nézők Dunánk partjaira. Először üresen bocsáták le a' harangot, azután pedig Waldstein János gr., Ásboth Sándor kir. főépítészigazgató-sági gyakornok, Dewar György angolbuvár 's Thomek Lajos szállottak a' nedves elem sötét honába, 's 14 percz mulva szerencsésen ismét napvilágra jövének a' vizalatti utazók. Jelen voltak ez első próbánál Széchenyi István gr. Clark angol hidépítész, Vásárhelyi kazáni főmérnök. 's a' t. Ez első próba után már több vizsgálatot is tevének, 's lassankint a' legnagyobb 's makacsabb kétkedők is csakugyan kezdik hinni, hogy még állóhid kapcsolandja össze fővárosinkat; 's ezt bátra is hihetik, mert bár mint vonakodjék is a' szép fiatal, kaczer Pest, utoljára csakugyan mégis kénytelen leend örökre egyesűlni az ősz vén Budával. — Mindenfelől csak új találmányokról olvasunk, 's mi, kik különben annyira szeretünk az utánzásnak hódolni, e' tekintetben még sem törekszünk egy nyomon haladni a' külfölddel. Egészen azonban e' részben sem tevedünk, így például most bizonyos Heksch Adolf a' gazdasági egyesűlet gyapjuraktárán tul, gyapjumo-

só-intézetet hozá létre, hol a' legromdább gyapjut is gyönyörű fehérre varázsolja, 's minden mázsa után csak két pengő forintot követel. Vízkeverékét kisebb nagyobb adagokban kész azoknak átengedni, kik talán horn szeretnék mosatni a' gyapjut, még pedig igen jutányos áron. E' találmány legnagyobb figyelmet 's illő méltánylatot érdemel, ha bebizonyíthatni róla, hogy a' gyapjut meg nem rongja. — Már nálunk is kezdenek a' nagyobb csalbukások lábra kapni; így legközelebb egy nagykereskedő fél millió pgó forintnyi teherrel szünteté meg fizetéseit, mi által főleg számos bécsi gyártulajdonos, igen érezhetőn károsult. — A' vaskapui szirték széltrombolásáról, 's e' gyéb az Al-Dunán történt nagyszerű munkálatokrul kimerítő tudósítás fog nem sokára nyomtatásban magyarul 's németül megjelenni, mely fontos munkára előlegesen is figyelmeztetni kívántuk olvasóinkat. — Markó híres tájfőstész hazánkba, (szül. Kis-Martonban, Sopron megyében,) kiról már emlékezének lapjaink, mint magyar Claude Lorainrűl, egyik gyönyörű négy lábnyi magos főstvényeét Bécsben 3ezer váltó forintot kapott; műériők állítása szerint, a' képen nincsen becsén túl megfizetve. — A' Rákoson táborba szállott katonaság folyvást tartja gyakorlatit, melyekre mindenkor számos néző tódul ki a' két városbul. — Budai hegyeinken az érett szőlő még mindig ritka tünemény, 's már nem is reményelhetni, hogy a' szükséges czokoranyag megkivántató mennyiségben fejlődjék ki, mert napjaink 's éjeink folyvást igen hűvösek. —

A U S Z T R I A.

Triest sept. 12én: Zarai levelek szerint, a' 14 vitorlányi erős török hajóhad f. h. első napjaiban vitozlázott el a' dalmat part mellett. A' hajóhad több naszádot küldé parthoz vízért, melynek azonban a' fenálló egészségi rendszabályok miatt nem engedheték meg a' partra szállást. Egyébiránt világosan leheté látni a' vitorlák irányából, hogy az egész osztály Tunis felé siet, utána pedig három francia hajó evezett, még pedig olly csekély távolságban, hogy azt egész Tunisiszettel tarthatja. Az egészségi állapot Dalmatországban igen megnyugtató, 's Herczegovinában 's Albániában sem olly nagy mértékben dühöng a' dögmirigy, mint több helyen hirlelni szeretik.

P O R T U G A L I A.

Saldanhának a' főváros közelébűl m. h. 25kén eltávozta után ismét kedvezőbb hírek szárnyalnak az alkotmánypártiak részéről. Miért huzódik pedig ez ügy illy hosszadalmasan, 's miért nem történik rögtön elhatározó lépés, egyik lissaboni levelező azt adja okul, hogy csak két kis párt küzködik egymással, melyek magokban véve nem nagy jelentésűek, de mégis az ország fölött uralkodni 's a' katonai és polgári tisztségeket magok részére vonni törekesznek. Mindketteje pedig a' sorkatonaságot állítja elő, 's ennek háta mögé bujva kívánna koszorueskáját megkötni. A' ki legtöbb pénzt áldoz fölgyéért, annak legtöbb katonája van; 's minthogy egyik résznek sincs sok pénze, tehát ugy meglehetősen egyenlően állanak. A' föllengődieknek ugyan több katonájok van számra nézve; de tiszteik hiányzanak; mert ezek legjelesbbei Saldanhához pártoltak, hol azonban, ismét ők sem tehetnek semmit harczosok nélkül. A' chamorroknak (a' charta hívei) azt vetik szemükre, hogy angol zsoldot kapnak, ezek viszont az állítják, hogy a' szabadelmük minden munkálatának rugonya Bois le Comte, a' francia követ, 's így e' pontban is kiegyenlíthetők 's a' t. Több utazó hiteles tudósításából azonban bizonyos, hogy az alkotmánypártiak ügye sem előbb nem állott, sem jelenleg nem áll olly rosszul, mint azt némely angol lapok hirdeté, egyszersmind igen valószínűnek látszik, hogy Saldanha marquis kudarcot fog valani merényletével; mert a' néptömeg vagy egyenesen az alkotmány mellett nyilatkozik, vagy legalább hanyagon viseli magát a' zendülők iránt. Alaplatannak állítják ez utazók azt is, mit angol lapok az alkotmánypárti katonaságnak a' charta híveikhez csatlakozásirul vagy szökéseirűl beszéltek. Az egész haderő, melyel az ugynevezett ideiglenes lissaboni kormányzóság a' főváros előtt megjelent, csak 1500 gyalog 's 400 lovag fegyveresbűl 's valamelyes összcsozdított népbűl álla. Saldanha eleinte Portoba akart menni csapatival; miután azonban meghallá, hogy az ottani őrkatonaság utolsó csepp vérig kész magát ótalmazni, 's az alkotmány mellett harcolni; némely csábító levelek szerint, melyek a' lissaboni fegyveresek hajlandóságit kedvezőbbeknek állíták, a' főváros ellen irányzá menetét. Megérkeztekor azonban itt is csatlakozva látá magát. 17 ezer őrségnél több álla fegyverben, 's egy ideiglenes segédcsoapatlakításra történt fölszólítás után nyomon 5 ezer önkénytes jelentkezék. A' lissaboni hatalomintézők azonban nem hagyák megtámadni belűlről a' charta híveit, hanem Bomfim osztálya parancsnokságát is Sa da Bandeira kezébe adván, oda utasíták őt, hogy Saldanhát hátulról támodja meg. Illy körülmények közt jónak látá Saldanha visszavonulni, 's Santarem felé irányzá menetét, hol azonban ismét jól fegyverzett őrcsoapat várá. Semmi viszhangra nem talált a' tartományokban is. Coimbraban tüstint elmenete után ismét az alkotmányt kiáltá ki a' nép. Ugyanez történt Figueirában is. A' lissaboni kikötőbe még négy újabb angol hajó érkezik, de hihetőleg csak az angolok személyét 's vagytonát védendő szükség esetében. Mint mondják, Ferdinand hget szoroson őrzik polotájában, a' chartistákkal egyetértés gyanuja miatt. Legközelebb, midőn kilovagolt nem tisztelkedett neki az őrkatoná; 's midőn ennek okát tudakozá, azt felelé neki a' felügyelő tiszt, hogy az egyenes parancs következtében történik.

Az ellenséges pártfelek harczosinak találkoztá után véres ütközet történt m. h. 28kán Rio-Mayornál, az alkotmánypártiak részéről Sa da Bandeira és Bomfim, a' charta híveirűl pedig Saldanha és Terceira vezérlete alatt. Ez utóbbiak bal kimenetét gyanítván a

harcznak: ért
napi fegyvers
30kán Aljub
díványt teite
mányi charta
foglalt szabá
az alkotmány
nyilatkozatá
vetkeztében f
4kén reggel
az alkotmány
300-at veszté

Lissab

rálýné viselős

letkezett, hog

vást jó egész

viselős. Milly

műek e' kö

tréfát üznek

királyné enge

ben (viselős

A' M

zéspártbeli k

de Paula infá

gári igazgató

dulat esetére

Erre, állítolá

lyek e' terv

szóllítaték eg

galmát föllá

szükséges v

neki különbe

— visszajöve

ja el magát

kért a' király

sen meg is

litják, nem u

fejében: Mac

a' tartomány

aztán a' föllen

keill jönni, h

mány nyomá

Murcia és S

's a' hátrárdi

sem akarják

ját még vesz

báró és van H

A' P

más tervrűl

tettünk, t. i.

hetőleg valós

ter be van a

hozatalatul;

mellyek által

tesben akarj

mányzósigi

vele. Hihető

lyet Caballer

tában sok k

csáru. A' ki

dolgozák, e

va; erővel r

főnebb érint

van. A' szá

Arguelles Gi

a' minsterfel

Pizarro, mi

kezett. Mint

szerítve nem

A' c

ro főnebb é

módosítva a

mányzósigt

polgárhábort

lállan hatalo

lineveztetés

szegült a' l

bebizonyitni

lehetne elkü

lett légyen

sott Pita E

gáru, mi

Egyszersmi

a' nyomasz

sághoz utas

A' s

déki tudósi

harcznak: értekezésbe kívántak bocsátkozni az ellenféllel; mire két-napi fegyverszünet határozaték. Ennek következtében összegyűltek 30ikán Aljubarrotában az ellenfelek biztosai, 's Saldanha azt az indítványt tette: kiáltassék ki az egész országban az 1826iki alkotmányi charta, 's hagyassék fön a' cortesgyűlésnek, azon a' benne foglalt szabályok szerint változtatást tehetni. Ez indítványt azonban az alkotmánypártiak félreveték, 's következett nap félbenszakadtnak nyilatkozatá Bomim egy levele által a' fegyverszünetet; minek következtében f. h. 5ikén Albocaba felé indult a' chartai hadsereg, 's 4ikén reggel Galaanál állapodott meg. — Bomim tudósítása szerint az alkotmánypártiak 48 sebesültet és holtat, a' chartisták pedig 300-at veszítettek a' főnebbi ütközetben.

Lissaboni levelező m. h. 25rül, egyéb tudósítási közt a' királyné viselős állapotjárul következőleg ír: 'Tegnap este az a' hír keletkezett, hogy a' királyné vajudik; pedig semmi baja sem volt. Folyvást jó egészséggel bír. Sokan még azt sem akarják hinni, hogy viselős. Milly kevés fontosságot tulajdonitnak egyébiránt a' szabadelműek e' körülménynek, kitetszik abból, hogy nyilvános helyen tréfát üznek belőle, 's többi közt valaki így elméskedett, hogy a' királyné engedelmet kért a' cortestül még hat hónapig jó reménységben (viselős állapotban) maradhatni.

SPANYOLORSZÁG.

A' Messenger madridi levelezője szerint f. h. 4rül az ellenzéspártbeli követek közül számosan intéztek kérdést d. Francisco de Paula infanshoz az iránt: valljon kész lenne é, a' katonai 's polgári igazgatás fonáksága következtében törtéendő általános fordulat esetére, elnöki czimmal az ország kormánya elejére lépni. Erre, állítólag, elszámlálá az infans mindazon nehézségeket, melylyek e' terv létrehozatalát gátolják; miután azonban ismétlőleg föl-szólították egyenes válaszadásra, azt felelé: ó ugyan kész saját nyugalmát fölládozni Spanyolország javára; minthogy azonban ennek szükségese volta még nincs előtte meggyőzőleg bebizonyítva, 's neki különben is elhatározott szándéka van Olaszországba utazni, — visszajöve előt sem egyik sem másik részre nem határozhatja el magát végkép. — Az bizonyos, hogy az infans engedelmet kért a' királynétul Olaszországba utaztatásra, mit ez neki kegyesen meg is engedett; de mint némely jól értesült személyek állítják, nem utazási szándék, hanem következő terv forog az infans fejében: Madridbul Valenziába fogna menni; itt Lorenzo tábornok a' tartományi junta 's helyhatóságok segélyével szinleg elfognák, 's aztán a' föllengődi párt vezérévé tennék. 'S valóban arra a' gondolatra kell jönni, hogy e' terv csakugyan létezett, 's hogy ennek a' kormány nyomára jött; mert Valencia, Barcelona, Sevilla, Granada, Murcia és Saragossa politikai intézőit mind megfosztá hivatalaiktul, 's a' hátrárdiak közül nevezett helyükbe férfiakat; csakhogy ezek nem akarják elfoglalni az új hivatalt. Mi pedig a' kormány állapotját még veszélyesbíti, az, hogy Espartero, Oraa, Buerens, Meer báró és van Halen ugyanazon egy hírnök által küldék be lemondásukat.

A' Phare, madridi levelek szerint f. h. 2 's 3rül, egészen más tervrül nyújt tudósítást, mellyet már előbb több ízben érintettünk, t. i. hogy Arguelles kormányzóság-alapítási indítványa hihetőleg valósulni fog. A' tervbe Pita Pizarron kívül minden minis-ter be van avatva, 's a' cortes többsége sem idegenkedik annak létrehozatalátul; csupán a' segédszerek nincsenek még meghatározva, mellyek által az legsükekesbben eszközölhető. Legelsőben is a' cortesben akarják javaslatba hozni, hogy a' királyné mellé négy kormányzósági tag adassék, kik az országigazgatást közösen viseljék vele. Hihetőleg titkos ülésben tanácskoznak e' tárgy fölött, mellyet Caballero fog szőnyegre hozni, 's mellynek megvitatása folytatásban sok kiméltelenség fordulhat elő a' királynérul, 's szobatanácsásrul. A' királyné ellen intézendő vádak, mint mondják, már kidolgozvá, egyszersmind pedig a' francia követ is vádba van bonyolítva; erővel részesévé akarják tenni ama' vizsgálódásnak, melly, a' főnebb érintett vádak szerint, a' mérsékleti párt 's a' királyné közt van. A' szándéklott kormányzóság tagjai már megnevezvék; t. i. Arguelles Gil de la Cuadra, Saneho és Caballero. — Néhány nap mulva a' ministerfelelősség tárgya jutand vitatkozás alá a' cortesben, mi ellen Pizarro, ministerkedése ideje alatt, az alkotmány megsértésével vétkezett. Minthogy a' többség folyvást ellenséges indulatu, alig ha kinszerítve nem látandják magokat a' ministerek a' cortes elosztására.

A' cortes titkos ülést tartá f. h. 4ikén, mellyben Caballero főnebb érintett javaslata csakugyan szőnyegre került, olykép módosítva azonban, hogy a' királyné egészen megfosztassék a' kormányzóságtul 's öt tag nevezessék ki ennek folytatására, kik a' polgárháboru végződteig mind polgári, mind katonai ügyekben korlátlan hatalommal bírjanak, egyszersmind indítványt tön új vezérek l'neveztetése iránt a' hadsereghez. San-Miguel hatalmasan ellene szegült a' kormányzóságtörlesztő 's ujra alakító indítványnak, 's bebizonyítani törekedett, hogy annál veszélyesb lépést jelenleg nem lehetne elkövetni. A' tudósításokbul nem vehetni ki világosan, mi lett légyen a' határozat. Az 5iki ülésben egy előterjesztést olvasott Pita Pizarro pénzügyminis-ter az ország pénzbeli sanyarságá- gá- rul, mi szerint azt már 1400 millió realnyi adósság terheli. Egyszersmind engedélyeket kért magának a' cortestül, hogy így a' nyomasztó szükségét enyhíthesse. A' cortes az illető biztos- sághoz utasítá folyamodását.

A' september 13iki Messengerben foglalt spanyol határvi- déki tudósítás szerint végre megütközött d. Carlos hadserge Es-

partero és Oraa egyesült csapatival Orihuelanál, f. h. 5ikén. A' harcz reggeltül fogva délutáni két óráig tartott. Ekkor megfutamult Oraa gyalogsága 's rémülést és zavart okozott a' többi csapatokban is, mellyek, állítólag igen nagy veszteséget szenvedtek minden vitéz- ségök mellett is. Az elesetek számát mindkét részrül közel 5 ezer- re teszik, kik között mintegy 200 tiszt volt. Orihuela mezeje föld- ve holtestekkel. A' christinok Darocába vonultak vissza, 's a' csa- tahelyen maradt carlosiak számos fogolyt 's néhány ályut kerítet- tek kézre. — E' hírek azonban még nem kell kétségtelen hitelt adni, mert az e' tudósítással egy időben költ saragossai levelek sem- mi ütközetrül nem tesznek említést, 's csupán arrul tudósítanak, hogy ott a' nép eltépte a' követségválasztási névjegyzéket; mert a' választást csak az 1812iki alkotmány rendeletei szerint kíván- ja teljesíteni.

Saragossai levelek szerint f. h. 3 — 5rül alaptalanok ama' hírek, mellyek Cabrera megszökése 's halála felül keletkeztek. Egyik levelező különösen azt írja, hogy e' hír Cistue saragossai helypa- rancsnok koholmánya, azt akarván általa elérni, hogy a' köz fi- gyelem Buerens veszteségérül, melly itt igen mély benyomást tön, — elvonassék; a' mi sükerült is neki, ugymond, mert néhány nap óta semmi másrul nem beszélnek városunkban, mint Cabrera ha- lálá- rul. Cistue okos ember, igen jól tudja ó, mint kell a' népet foglalatostkodtatni.

Pamplonában még folyvást a' föllengősdiek uralkodnak. Iri- arte osztálynok legénysége, főtisztje ellenzése daczára át- pártolt hoz- zájuk. Carrera főparancsnok ez alkalommal számos olly tisztet ki- adott, kik a' mérsékleti párthoz szítottak.

Az orihuelai ütközet még eddig nem valósul; sőt Bayonne- bul 13rül jött sürgöny szerint egészen alaptalan. —

ANGLIA.

London, sept. 11én: Ma, mint azon napon, mellyen az előbbi parlamentet föl-szólatott kir. föl-szólatás szerint, az új választás iránti parancsok benyujtandók valának, szertartásilag mind a' két ház összegyűlt. Két órakor a' lordkancellár a' felsőház teremébe lépven, elfoglala helyét a' gyapjuzsákon; a' peerek közül még Hol- land, Glenelg 's Foley lordok valának jelen. A' lordkancellár a' fekete botu bevezető (Usher of the black rod) által az alsóházat meg- hívata, ó föl-sége nagy satuspöcsétü parancsát (writ) a' parlament további elhalasztása iránt, meghallgatás végett. Kevés percz mulva megjelent néhány tisztviselő a' soromp előtt, de egy alsóházi tag sem, 's a' lordkancellár így szóla: „Milorodok 's uraim! Ó föl-sége méltóztatott a' parlamentet továbbra elhalasztani.“ Mire a' titoknok (clerk) a' parancsot olvasá föl, melly „minden egyházi 's világi peert, 's megyei 's városi követet (knights of the shire, citizens, and bur- gesses) föloldoz a' megjelenéstul Westminsterben sept. 11én.“ — Ezután october 2aig elhalasztottnak nyilatkozatá a' parlamentet a' lordkancellár. A' peerek nem statusruháikban jelentek meg, mint egyébkint illyes alkalmkor szokás. —

A' conservatív lapok diadalkiáltásokban nyilvánítják örö- mü- ket jó sükerültén azon már általunk is említett aláírásnak a' conser- vativek közt, mellyel a' czélba vett választáskérelmek költségét födezni akarják. A' Standardban az iránt így ír egy levelező: „An- gliában egy millió conservatívra számolhatunk. Gondoljuk meg már most, hogy 100 ezer conservatív csupán 5 shillinggel 20 ezer font- nyi mennyiséget gyűjt halomra, hát ha még mindegyik egy egész font sterlinget adna!“ — E' lap „bis dat qui cito dat“ jelmondat alatt adokozásra szólítja föl a' toryk fő fészkeit, 's legtöbbet reményl a' két tud. egyetemtul. A' M. Chronicle ellenben így nyilatkozik: „Az irlandi választás-szabadság ellen összeesküdt toryk eddig csak 452 font sterlinget, 7 shillinget 's 8 penceit irtak alá, 's ebből is Northamp- ton grófság csak 163 fontot ada, a' többit pedig a' főváros gyűjté.“

(M. Chronicle.) A' sárga láz Havannahban iszonyu pusztí- tásokat vitt véghez, 's hasonló számban ragadá el az európaiakat a' benszülöttekkel. Tacon tábornok 's Cuba szigoru megvesztegethellen kormányzója élete ellen összeesküvést földöztek föl, minek követ- keztében már 30 gyanus személy ül a' morai vár börtöniben.

Angliában 's Amerikában egyik szerencsétlenség a' másikat éri gőzhajókon 's vasútkon, mi iránt a' M. Post így nyilatkozik: „Mi nem szeretjük ugyan a' végső eszközökhez nyúlást, ugy hisz- szük azonban, hogy minden 14 nap egy tulajdonost 's minden héten egy mérnököt akasztani kellene. A' kivégzések nem tartanak sokáig.“

A' portsmouthi kikötőben rendkívüli élénkség uralkodik, mi sok mendemondára szolgáltat alkalmat; legvalóbszinű azonban, hogy a' készülő hajók más külön állomásokon veszteglőket fognak szokás szerint fölvaltani.

Azon hírt, mi szerint Durham l. változó egészsége miatt kénytelen Londont elhagyni, tory költeménynek hirdeti a' Durham Chronicle, azon hozzáadással, hogy a' ns gróf még soha nem volt egészségesebb, mint épen most. — New-Castleben f. h. 16án tevék le Grey l. emléke alapkövét. —

Jul. 26án a' nyugatindiai szigetek körül szörnyü szélvész dühöngé; csupán a' barbadosi partoknál 19 's a' sz. Tamásnál 36 hajó veszett el 150 emberrel.

Alsó-Canadában Gosford l. aug. 18án megnyitván a' gyűlés- házat, inté a' jelenvoltagekat, hogy teljesítsék köteleességiket, külön- benfa' kormányzó kénytelen leend mindent elkövetni, mire őt az anya- ország föl-hatalmazá. Papineau, az ellenzés feje igen nyersen felelt. Az ülések nem tartandnak sokáig. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' kamarák elosztását, mint látszik bizonytalan időre ismét elhalaszták mit Spanyolországhul érkezett híreknek tulajdonítanak. Sokáig azonban bajosan fogják ná halasztatni, mert elérkezett azon időpont, melyben komolyan kell hozzá készülni, 's nyíltan kimondani mindent, mi a' dolog alapját fölvilágosíthatja.

Marseillebül sept. 12én ismét egy ezredet szállítanak Bonába 7 nagy ausztriai kereskedő hajón, mi biznyságul szolgálhat, hogy az Achmet beyjel rebesgetett jó sükerrel kecsegtető alkudozásnak nem igen hihetni, noha mondják, hogy Anglia 's Oroszország folyvást unszolják a' beyt az előbb visszautasított alkupontok elfogadására, félvén attól, hogy Franciaország nem könnyen bocsátandja ki hatalmából Constantinet, ha egyszer szerencsésen birtokába kerithetendi. Minden illyes hírek egyáltalában nem igen adhatni hitelt, mert Franciaország böcsülete nem engedi kardesapás nélkül visszavonni sergeit. —

Tunishól érkezett későbbi hírek szerint, a' francia hajóhad már horgonyt vete az ottani kikötőben Gallois hajóvezér parancsi alatt; 's naponkint várják Lalande osztálya megérkezését, mely Joinville hget is magával hozandja. A' francia harczosok örvendnek, hogy Achmet beyjel félben szakadtak az alkudozások: 's alig várják a' harc kezdődését. A' kereskedés is inkább kezd emelkedni, mióta határozottabb alakban mutatkozik a' francia kormány akaratja. Merdscheez-Amaban jelenleg hét tábornok parancsol 4ezer katonának, köztük Hadschi-Soliman, a' bey mostoha testvére, egy 70 esztendő erős aggastyán, ki Jussuf távollétében a' spahikat vezérli.

Tunishól érkezett legújabb levelek szerint, a' Kapudán basa, miután megtudá, hogy a' francia hajóhad már elfoglala a' kikötőt, nem mutata több kedvet oda vitorlázni osztályával, 's csak titoknokát küldé kis hajón Tunisha az évenkinti adóért, melyet a' bey fizetni tartozik. E' levelek híreiket azon hozzáadással zárják, mi szerint a' törököktől épen nincs mit tartaniok a' francziáknak, mert a' Kapudán basa legkisebb kedvet sem mutat, kétes kimenetű harczban hajóhadát veszélyeztetni. — Egyébiránt a' Constantine elleni készülétek folyvást éléken haladnak, 's Damremont tábornok az Achmet beytől ajánlott öt napi fegyvernyugvást nem fogadja el.

A' Semaphore sept. 7rül Toulonbul írja, miszerint Oranbul jött aug. 28ki hír szerint Achmet beyjel az alkudozások ujra megkezdettek, 's a' kibékülési remény még nem enyészett el egészen.

Nemours hg, legújabb telegrafi híre szerint, f. h. 11én délből Phare hajón Toulonbul megindult a' constantinei hadszállítványhoz.

A' Rhone megyei közönséges tanács nem rég rekeszté be üléseit, melyek egyik utóbbikában indítvány tételék, aziránt megkérni a' kormányt, hogy a' Napoleon családot Franciaországból eltiltó törvény alól Fesch bírnokot mentse föl; az indítványt eleinte pártolák, de utóbb mégis telemes többséggel félreveték.

Amoros ezredes, 's a' katonai gymnastika alapítója Franciaországban, Pajel gr. osztálynok parancsára katonai börtönbe csukattán, szoros vizsgálatot kér.

A' Commerce szerint bizonyos Griffith, Angliában született, de Franciaországban fölneveltetett, 's 22 év óta családostul folyvást ott lakó főstész Boulogneben, Montalivet aláíratával ellátott parancs következtében, 24óra alatt eltávozni kénytelen a' francia birodalombul, csupán azon egy ok miatt, mert a' színházban a' marseillei dal éneklését kíváná.

Compiegneben f. h. 8án ment véghez az első katonai szemle, mellyen Orleans herczeg tábornoktestestül lóháton, Orleans 's Mecklenburg hgnók pedig nyílt lócsiban voltak jelen. A' koronahg igen elégtűntnek nyilakozék a' szemle után, 's pénzt és bort osztatott ki az altisztek 's közharczosok közt.

A' jour. des Débats bizonyosnak tartja, miszerint a' követkamra elosztása f. h. végén történendő, mely időhatárra peernevezést is rebesgetnek. A' közválosztások pedig az octoberjegyzék berekesztése után, azaz november első napjaiban fognának megkezdetni.

Guizot, ki az ülések szünideje alatt Németországba 's Németalföldre szándékozik rándulni, e' tervéről lemondá, mióta a' kamarák elosztását bizonyosnak tartják; 's e' helyett Compiegnebe, onnan pedig Lisieuxbe menend, hihetlőleg ismét megválosztatását biztosítandó. Rigny tábornokot ismét szolgálalába léptették, 's indre megye parancsnokságát bizák reá. —

NÉMETORSZÁG.

Hannovera királya f. h. 10én Levascheff gr. orosz tábornoksegédet, Löwenstein hg bajor tábornok segédet, Kuefstein gr. ausztriai, Minkwitz tábornok szászországi, Kanitz porosz vezérőrnagy 's ugyanazon országi; továbbá, a' bajorországi, pápabirodalmi 's szabad Hamburg városi követeket nyilvános kihallgatásra maga elibe bocsátván, azok részint fejdelmeik nevében trónra léptéhez szerencsét kívántak, részint pedig követi megbízó leveleiket átuyujták, 's így rendes hivatalkodásukat megkezdék.

Württemberg Sándor hg házasságát Maria franciaországi királgasszonnyal már bizonyosnak hírlík, 's a' házassági szerződést rövid idő múlva elkészítendőnek.

Bülow braunschweigi udvarmarsal, ki, mint lapjaink említék, az új palota lépcsőiről leesvén, fejét bezuzá, már veszélyen kül van, 's folygyyultá gyorsan halad. —

Poroszországban, sok özvegyet 's árvát siralmas sorsra juttatván a' cholera, e' szomorú helyzetet némileg segíteni ohajtó szándékkal, több lelkes hazafi általános nyugpénzintézetet alapíta, mely ezentul legalább némi segílyt nyujthatand a' vagyon nélkül elhunytak hátrahagyottinak.

A' Moniteur Belge azon ünnepegyek rendét közli, melyek a' Löwen-mechelni vasut megnyitásakor f. h. 10én tartattak, 's e' mellett megjegyzi, hogy már Sezer ember nyujta be kérelmet vasuti tisztségért, holott pedig csak negyvenre van szükség.

Aargaubau f. é. aug. 12én olly iszonyu égiháború dühöngött, minőrül a' legöregebb emberek is alig emlékeznek. Néhány ködös n. p. után esti 7óra felé fekete föllegek sereglének össze Sarmenstorf falu fölött, és rögtön csattanást csattanás követe. Egy óra lefolyta alatt huszonnégyszer leütött a' mennykő, 's a' villámok sűrű tüzeső gyánánt hasíták a' koromszín sűrű felhőket. Szerencsétlenség azonban még sem történt; de a' lakosok másnap is alig tudtak ijedségekükből felüdülni.

A' bajor hegyekben Miesbach felé f. h. 4—5én szakadatlanul erősen havazott.

OLASZORSZÁG.

Roma, sept. 9én: Viterboban, hivatalos tudósítások szerint, igen szánatos jelenet ment most véghez, a' katonaság bementekor, mit egy csapat fiatalság erőszakkal hátrálatni akara. Párhiveket azon hír terjesztésével akarának maguknak szerezni, hogy a' katonaság nem Perugiából hanem Romából jó, 's több cholerabeteg találkozik soraiban. A' környéki porságot is fegyverragadásra szólíták, a' lázongók, de sem ezek sem a' városi polgárok nem hajlánek unszolásokra, 's az ekkint magukra hagyatott ifjakat könnyen szétűz a' rendőrség, melly alkalmkor közülök kettő halva, többen sebekkel terhelten a' hely színén maradtak, hét pedig börtönbe viteték, hol most már elítéltetésüket várják, egy csupán e' célra nevezett katonai biztosság által. — Általánoson mondhatni, hogy már egész Olaszországban megunták a' cholera előtti elzárkozást, melly már annyi bajt 's zavart okozta, hogy mellette a' betegséget magát csak mellékdolognak kezdik tekinteni.

TÖRÖKORSZÁG.

A' halál folyvást üldözi Konstantinápolyban üldöklő dögvésznyiláival a' frankokat, 's e' néposztály most többet szenved, mint a' törökök, holott ezelőtt épen az ellenkező szokot megtörténni. Minden füstölés daczára folyvást terjed a' szörnyű nyavalya, 's kit egyszerű megragadott, azt többé nem is bocsátja el. Sokan csupa rettegésből is halnak. — A' szultán folyvást európai tisztektörekszik hajóhadá 's szarazföldi sergei számára szerezni. Czirkasszia egész partvidékét elfoglalák már az oroszok, 's az angol segílyben bizó benschülöttek egészen szigorú sorsukra hagyatvák. Csak egyes fiatal lelkesült angolok sietnek segítségükre, kik közül azonban kevés juthat célhoz, mert az oroszok minden utat elzártak.

(Times.) A' szultán aggodással látván sok kereszttyén alattvalóját, katonává fogatási félelembül elköltözni, kihirdetetté, hogy kereszttyén alattvalóját egyenlő jog kban résztendi muzalmán hitsorsosival, 's törvénytelenül nem fog bánni velük.

A' szultán, pótlékul a' már általunk is közlött, 's csupán a' török némbereket illető parancshoz, legközelebb következő rendelményt bocsátá közre, a' férfiak nem csekély bosszuságára: „Mivel a' Hakim basa (főorvos) véleménye szerint, a' pamlagokon hosszasan heverés káros befolyásu az egészségre, mit csak huzamos mozgás által lehet föntartani, 's mi fő oka annak, hogy a' frankok izmosabbak a' törököknél, — jövendőre a' török szobákban pamlagokon kívül székek is legyenek, 's az előbbieket csupán csak hállásra szabad ezentul használni.“ —

E L E G Y H I R.

Franciaországban a' csatornák összes hosszúsága 925 órányira terjed; az egyesült statusokéi 1320ra; Angliában edig 1100 órányira, 's Belgiumban 115re Europa egyéb részeiben összesen mintegy 400 órányi hosszú csatornák találtnak. Franciaországban minden órányi hosszúság 480ezer frankba került, kivéven a' bourgogneit, melly óránkint 816ezer frankot nyeltel. A' breevnei, melly leghosszab egész Franciaországban, 129 órányira terjed, a' st. quentini ellenben, mint legrövidebb, csak 12 $\frac{1}{2}$ órányira.

Oven Rober az ismért reformator St. Simon szellemében, ki már 50év óta kinalgatja az emberi nemet javításival, de műve soha sem sűrülhet, most végre Parisba utazott leczketartásra; azonban ott sem boldogulhatott, 's e' miatt panaszkodik a' parisiak vakbuzgóságán és előítéletein. —

Azon gyönyörű arany nyoszolyát 's ezüst székeket, miket egy indiai hg IV Vilmosnak ajándékoza, Wintor palotába vivé; az ugyanakkor küldött elefántok egyikét pedig Regents-parkba. Higeresben egy kéz nélkül született 15 éves gyermek lábáival ir 's keresi kenyerét.

GABONAÁR: september 26án Tiszta buza 83 1/3 — 66 2/3 — 58 2/3 Készeres 46 2/3 — 41 1/3. Rozs 36 2/3 — 34 2/3 — 33 1/3. Árpa 80 2/3 29 1/3 26 2/3. Zab 20. — 18 2/3 — 16 2/3. Köles 33 1/3 — 32.

PÉNZKELET: Bécs, sept. 23kán. 5 pCtes stat. köt. 105 15/32; 3 pCtes 79 1/4; 2 1/2 pCtes 59 7/8; 1821iki 100 frtos kölesön 143 3/4; bécs-vasosi 2 1/2 bankoköt. 66 1/4 Bankrészevény d. 1386.

DUNAVIZÁLLÁS: sept. 24 kén 8' 0" 3" 25kén 8' 0" 0" 26kán 7' 2" 3" 27kén 6' 9" 6" 6"